

2.

V 1. odstavku istrske dež. šol. postave s 27. julija 1875. l. je krajnim šol. svetom zapovedano: „Krajni šol. sveti imajo denarske fonde, jih oskrbujejo in iz njih za šolske potrebe in odškodnino za stanovanje učiteljem plačujejo“. Takih krajnih šol. fondov pa ni. Učitelji moledvajo pri županih, kateri jim pa niso dolžni plačati. Včasih dobé kaj, večkrat pa tudi nič; še-le s sodnijskim potom pridejo do plačila!

Da bi se krajni šol. fondje v življenje poklicali, zahtevati bi morali, v prvej vrsti, zavedni učitelji svoj prisluženi ali postavno pripoznani denar, edino-le, kar je tudi postavno, od krajnega šol. sveta. Tovariši! poskušajmo tako delati. S tem storimo dvoje dobro:

- a) prisilimo krajne šol. svete postavo spolnovati, in
- b) koristimo s tem sami sebi, ter se marsikaterih neušečnosti ognemo.

3.

V 6. odstavku isterske dež. šol. postave s 27. julija 1875. l. beremo: „Krajni šol. svet ima, kolikor mogoče, pospeševati šolsko obiskovanje, in se udeleževati pri kaznovanji zarad šol. zamud tako, kakor to postava predpisuje“. Koliko in kaj se pa v tem v resnici stori? Malo, ali celo nič! In zakaj ne, hočemo v kratkem pokazati:

a) Predsednik krajnemu šol. svetu je politična oseba, nadžupan (10—15 tišoč duš); dokle užé s svojim poslom preobložen.

b) Krajni šol. svet ima v svojem področji 8 — 10 šol.

c) Te šole so, ena več, druga manj, a katera 3 — 5 ur od sedeža krajnega šol. sveta oddaljene. Kako morejo stariši hoditi tako daleč vsak mesec upravičevati svoje otroke? Ali ni ubožno ljudstvo že s tem dosti kaznovano? In, ali pozná krajni šol. svet razmere gledé zamud tako oddaljenih šol? Stariši mu lahko povedó, pri upravičevanji, kar jim ljubo; ako je treba ravno naopačno.

d) Predolgo je že postavno obravnavanje šolskih zamud; ako se pa k temu še zanikrnost ali celó popustljivost pridruži, zavleče se stvar še nadalje, in premnogokrat v brezkončno prihodnost. — S tem pa zgublja veljavo učiteljstvo, šola in postava sama; kajti marsikateri poreden oče se pozivu le posmehuje, iz skušnje dobro vedoč, da se mu nič ne zgodi; in pozivu še sledí ne.

Da bi krajni šol. sveti ne tako preobloženi, uspešnejše delati mogli, in da bi se ubožnemu ljudstvu v Istri stroški in prevelike zamude gledé dolzih potov h krajnim šol. svetom zljajšale, sklenilo je „učiteljsko društvo za Koperski okraj“ v svojem glavnem zborovanji v dan 10. maja t. l. naprositi slavni c. kr. okrajni šol. svet v Kopru, ki ima v to postavno moč, da dobí vsaka šola v tem okraji svoj krajni šol. svet z lastnim predsednikom. Upamo, da se ne bode slavni c. k. okrajni šol. svet tej, za šolski napredek prepotrebnej in prevažnej napravi ustavljal; — in zopet smo za korak naprej.

Književnost.

— **Spisi Krištofa Šmida.** Poslovenjeni mladini v zabavo in pouk. IV. zvezek: Kanarček. Kresnica. Kapelica v gozdu. Poslovenil P. Hugolin Sattner. V. zvezek: Slavček. Nema deklica. Poslovenil P. Florentin Hrovat. — Spisov Krištofa Šmida nam ni treba priporočevati; priporočajo se sami, posebno pa še, če so tako gladko preloženi v naš jezik, kakor to razumita omenjena gospoda pisatelja. Dohivajo se pri J. Krajci v Novem mestu.

— **Ljudevita Tomšiča izbrane izvorne pripovedi hrvatske mladeži.** (Prvi zvezek.) V Zagrebu. Naklada knjižare Mučnjaka i Senftlebens. Tako je imé lični knjižici, ki jo je na svetlo dal naš neutrudljivi rojak g. Ljudevit Tomšič, učitelj v Zagrebu. Knjižica je tako umevno pisana, da jo tudi Slovenci lahko umejemo. Priporočamo jo tedaj vsem, ki se hočejo baviti s hrvatskim berilom.

— **Fiziko za nižje razrede srednjih šol** — spisal Andrej Senekovič, c. k. profesor v Ljubljani, je ministerstvo za bogočastje in uk odobrilo.

— **Dejanje Habsburžanov v Kranjskej**, — spisal po nemški Avg. Dimitz, v slovensko preložil Jos. Cimperman, je zanimiva knjiga, ki jo priporočamo vsem učiteljskim knjižnicam in sploh učiteljem. Subskripcijska cena ji je 3, pozneje pa 4 gold. v Ign. pl. Kleinmayr in Bambergovi tiskarni v Ljubljani.

— **Postava** z 29. aprila 1873. l., potem z 9. marcija 1879. l. in z 2. maja 1883 l. (šolski zakon) dobiva se pri R. Milicu v Ljubljani v posamičnih iztisih po 5 kr., vsi trije zakoni vkup vezani pa po 15 kr.

D o p i s i.

Iz Gorenjskega. (Učiteljska konferencija za Kranjski šolski okraj) bila je to leto v Kranji v dan 30. rožnika. Zbrali smo se ta dan učitelji in učiteljice iz vsega okraja k zborovanju, le dveh ni bilo nazočih. Gospod Cirman namreč še vedno bolega; g. Zorè pa je bil po drugej strani zadrževan. Zborovanje, ki se je vršilo v dvorani mestne hiše, pričelo se je ob 1/2 10. uri. Po prijaznem pozdravu g. prvosednikovem in po pozdravu okr. nadzornikovem Henrik Pirker-jevem nam je on pred vsem drugim naznanjal, zakaj je letos tako zgodaj sklical skupščino, zato namreč, da bi vsem gg. učiteljem še z besedo priporočil, kako naj zastavijo vse svoje moči in vpliv na to, da se bo 600letni spomin, kar je Kranjska združena s preslavno Habsburško vladajočo rodovino — povsod, kar je moč, spodobno obhajala, ter se tudi pomen slovesnosti mladini natanko razložil. Potem se je konstatiralo število nazočih s tem, da se je imenik vseh gg. učiteljev in gospodičin učiteljic prebral. — Potem smo volili dva zapisnikarja: gg. Arzelin-a in Rozman-a.

Na to je prestopil gosp. predsednik k svojemu navadnemu poročilu. Najpred naštel je izpremembe, ki so se godile to leto pri šolah po okrajih, in sicer v Dupljah, (kjer se je ustanovila nova šola); v Kranji; v Besnici; na Trsteniku; v Tržiči (kjer se je začela nova obrtniška šola); v Žabnici; v Poljanah (kjer se je šola razširila v dvorazrednico); v Zalilogu in v Loki. V poslednjem kraji (v Loki namreč) umrla je v ondotnem nunskem samostanu častita M. Alojzija Kozina, katero je gosp. nadzornik pohvalil kot jako spretno, vesno in marljivo učiteljico tankajšnje dekliške šole, ter povabi nazoče, naj se v znamenje spoštovanja in sožalenja vzdignejo s sedežev, kar se je zdajci zgodilo.

Potem pové gosp. govornik, da je to leto nadzoreval že vse šole, ter naznani, da se je hoja v šolo obče zboljšala; kjer je pa še kaj pomanjkljivega, pa priporoča, naj se strogo ravná, da se to odpravi. Da se vé, so li izgovori zaradi pomanjkljive redne hoje v šolo opravičeni, naj se to tudi v izkazih natančno zaznamuje. Pomanjkanje učnih knjig ni veljaven izgovor, in kjer jih manjka, naj se to kraj. šol. svétu naznani, da jih vzame v proračun za šolske potrebščine. Dalje je priporočal gosp. nadzornik, naj gg. učitelji skrbijo za to, da hodijo otroci dostojno npravljeni in čedno umiti v šolo; deklice morajo v šoli mej ukom biti gologlave, da se vidi, so li očejene in počesane tako, kakor se mladim deklicam spodobi. Tudi je bolj zdravo, če je glava prosta, nepokrita. Uradne spise je najdel g. nadzornik povsod precej v redu; gledé »Tednika« pa je priporočal natančno vpisavo učnih tvarin, ker gg. učitelji s tem tako rekoč sami sebe kontrolirajo in svoje delovanje nadzorajejo.

(Dalje prihodnjič.)

Iz Šent-Jernej. Šolska mladina je 11. t. m. obhajala veseli spomin združenja Kranjske z Avstrijo. Šola je bila lepo ovenčana z mlaji, venci, zastavami itd. Ob 8. uri zjutraj je bila slovesna peta sv. maša, pri kateri je bila šolska mladina pričujoča. Po sv. opravilu je v šoli mnogo otrok deklamovalo iz »Vrteca« in iz »Šopka«. Nadučitelj jih je primerno ogovoril. Pele so se razne patrijotične pesmi, ter se vmes deklamovalo. Po sklepu šolske veselice se je razdelilo 300 knjižic »Habsburški rod«. Nabralo se je v ta namen tukaj pri dobrotnikih okoli 46 gold., za katere se tu vsem presérno zahvalujemo. Zvečer je bila šola in ves Šent-Jernej sijajno razsvetljen. Kresovi so goreli, veselo se je pelo itd. Šola je bila tudi zunaj z zastavami krasno ozaljšana. Ta veseli dan bode šolski mladini gotovo vedno v spominu.

Iz Ljubljanske okolice. Našo konferencijo v Šent-Vidu nad Ljubljano v dan 2. julija udeležili so se razven dveh bolnih tovarišev vsi učitelji in učiteljice. Točno ob 9. uri otvoril je g. nadzornik Levstik skupščino, ter si volil svojim namestnikom g. nadučitelja Govekarja z Iga. Zapisnikarjem bila sta voljena po vzkliku gg. Müllner in Pin. — Pri tretji točki dnev-